

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

САЛАЛЫҚ КОНЪЮНКТУРАЛЫҚ ШОЛУ

Кәсіпорындар пікіртерімінің нәтижелері

(салалар: тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, құрылыс, сауда, көлік және қойма)

2020 жылғы I тоқсан

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің
Ақша – кредит саясаты департаменті

Жалпы ақпарат

I. Экономикалық жағдайларды бағалау:

- саладағы бәсекелестік (4 бет)
- инвестициялық белсенділік жағдайлары (5 бет)
- валюта бағамының әсері (6 бет)
- кредиттеу талаптары (7-8 бет)

II. Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау

- сұраныс және бағаларға шолу (9 бет)
- өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі (10 бет)
- кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері (11-12-бет)
- саладағы борыштық ауыртпалық (13-бет)
- еңбекақы мен жұмыспен қамту (14-бет)

Қорытынды

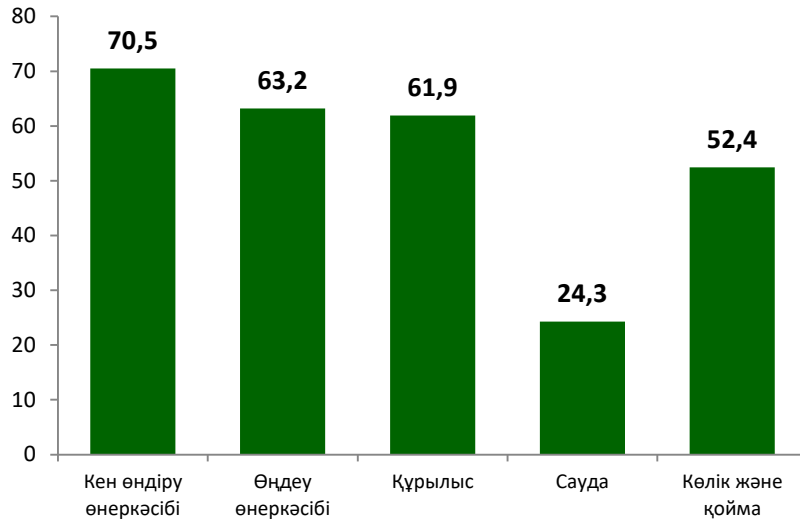
Пікіртерім жөніндегі мәліметтер

Пікіртерім мақсаты	➤ Салалардағы бизнестің конъюнктурасындағы негізгі үрдістерді анықтау
Респонденттер	➤ Кәсіпорындардың басшылары, қаржы бөлімдерінің қызметкерлері
Пікіртерім әдісі	➤ Сауалнама жүргізу
Пікіртерім жүргізу кезеңі	➤ 2020 жылғы 1-тоқсан

Іріктеу туралы мәліметтер

Тау-кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 190
Өңдеу өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 690
Құрылыс кәсіпорындары	➤ 352
Сауда саласының кәсіпорындары	➤ 894
Көлік және қоймаға жинау кәсіпорындары	➤ 248
Іріктеу бойынша кәсіпорындардың барлығы	➤ 2 374
Мониторингке қатысушылардың барлығы	➤ 3 223

1-график. Ірі және орта кәсіпорындардың үлесі, %

2020 жылдың 1 тоқсанында қарастырылып отырған барлық салалар үшін бәсекелестіктің маңызы артты. Сауда саласы нарықтық бәсекелестіктің ықпалына тәуелділігі ең жоғары сала болып қалып отыр, онда бәсекелестікті кедергі келтіреді деп санайтын кәсіпорындар үлесі 38,4% құраса, тау-кен өндіру өнеркәсібінде аталған көрсеткіш 12,1%-ды құрайды. Басқа салаларда бұл көрсеткіш 25% - 30% құрады.

Тау-кен өнеркәсібі бойынша іріктеу негізінен ірі және орта кәсіпорындар арқылы көрсетіліп отыр (70,5%). Оның басым бөлігін мұнай және табиғи газ өндіру, металл кендері, сондай-ақ тау-кен өнеркәсібінде техникалық қызмет көрсететін кәсіпорындар құрайды.

Өңдеу өнеркәсібінде ірі және орта кәсіпорындар сала кәсіпорындарының жалпы санының 63,2%-ын құрайды. Сала бойынша өндіріс көлемінің басым бөлігін металлургиялық өнеркәсіп кәсіпорындары өндіреді.

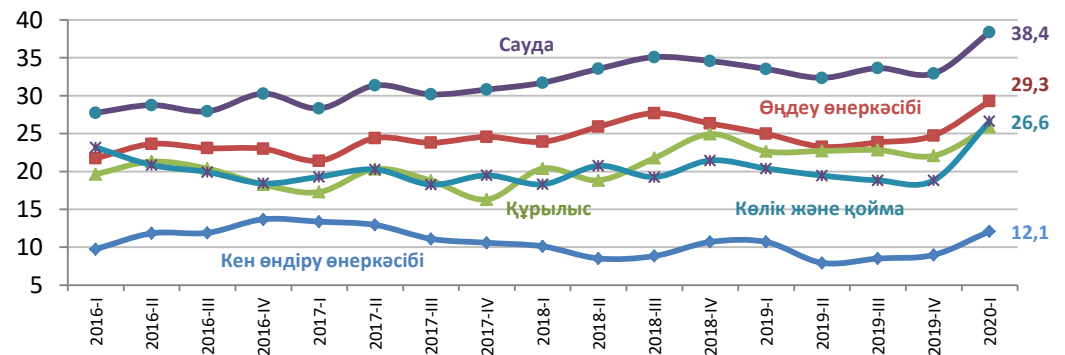
Құрылыс саласында да ірі және орта кәсіпорындар іріктеменің басым бөлігін құрайды (61,9%).

Көлік және қойма саласы бойынша іріктеменің жартысынан астамы ірі және орта кәсіпорындар (52,4%), олардың көбі мұнай және мұнай өнімдерін құбыржол арқылы тасымалдау қызметтерін көрсетеді. Олардың ішінде табиғи монополия субъектілеріне жататын кәсіпорындар аз емес.

Сауда саласы бойынша іріктеуде де бас жиынтықтағыдай ірі және орта кәсіпорындардың үлесі жоғары емес (24,3%).

Аталған салалар бойынша іріктеме репрезентативтілігі* 58,6% құрайды.

2-график. Нарықтық бәсекелестік кәсіпорынның даму мүмкіндігін шектеуші фактор болып табылатын кәсіпорындардың үлесі, %

* ҚРҰБ кәсіпорындары мониторингіндегі репрезентативтілігі мына формула бойынша бағаланады: $MҚК \Theta CТ / \Upsilon ЭМ \Theta CТ * 100$

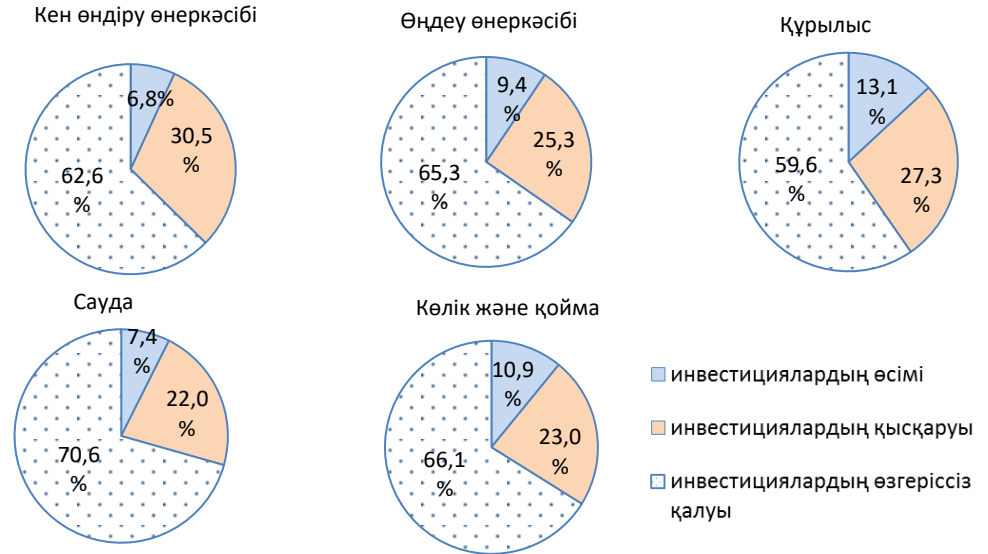
мұндағы, МҚК $\Theta CТ$ – ҚРҰБ мониторингіне қатысушы кәсіпорындардың өнімдерін сатудан түскен кіріс ($\Theta CТ$); $\Upsilon ЭМ \Theta CТ$ – $\Upsilon ЭМ CК$ деректері бойынша $\Theta CТ$

Экономикалық жағдайларды бағалау: Инвестициялық белсенділік жағдайлары

3-график. Кәсіпорындардың инвестициялық белсенділіктерін шектеуші факторлар, %

4-график. Кәсіпорындардың келесі 12 айдағы инвестициялау деңгейінің өзгерісі бойынша күтулері, %

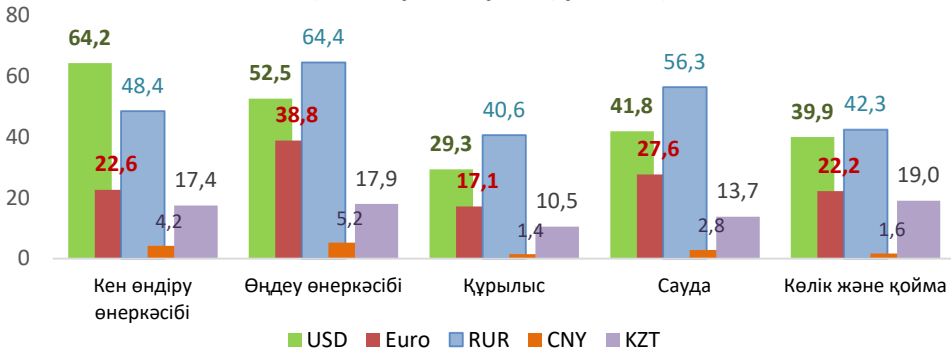
Көптеген кәсіпорындардың пікірі бойынша 2020 жылдың 1-тоқсанында бизнесті жүргізуге негізгі кедергі Қазақстан экономикасының жағдайы болды. Қарастырылып отырған барлық салаларда осы факторды көрсеткен кәсіпорындардың үлесі 30% -дан жоғары.

Сауда кәсіпорындары үшін ең маңызды шектеуші фактор болып басқа кәсіпорындар тарапынан нарықтық бәсекелестік табылады. Өңдеуші өнеркәсіп кәсіпорындары үшін - олардың өнімдеріне деген сұраныстың жеткіліксіздігі.

Алдағы 12 айда барлық секторлар бойынша қаржыландыру деңгейі жалпы өзгеріссіз қалады, сонымен бірге құрылыс саласында қаржыландырудың ең үлкен өсімі, ал кен өндіру саласында ең төмен өсімі күтілуде. Қарастырылып отырған салалардың бәрінде инвестиция көлемін төмендетуді жоспарлап отырған кәсіпорындар үлесі оларды арттыруды жоспарлап отырған кәсіпорындар үлесінен артық.

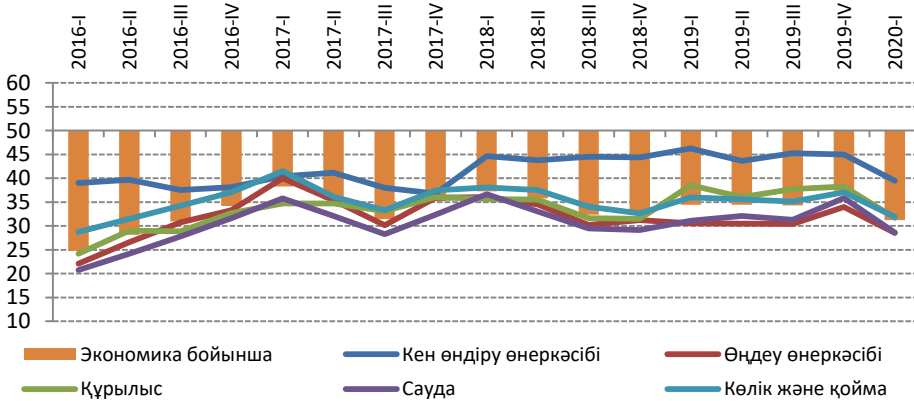
Қаржыландырудың негізгі көздері бұрынғысынша кәсіпорындардың **меншікті қаражаты** болып табылады.

5-график. Есеп айырысуда шетел валютасын қолдану (кәсіпорындардың үлесі, %)

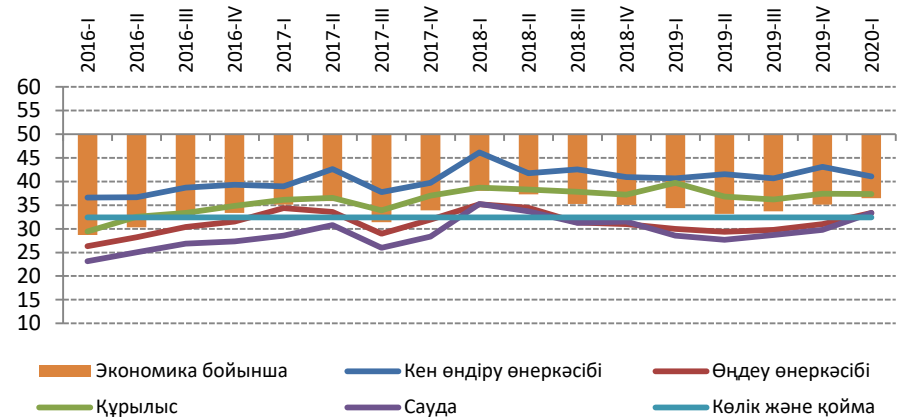

Шетелдік серіктестермен есеп айырысуда тау-кен өндірісін қоспағанда, қарастырылып отырған барлық секторлар үшін қолданылатын негізгі валюта - ресей рублі (өңдеу өнеркәсібінде ресей рублін қолданатын кәсіпорындардың үлесі 64,4%, саудада - 56,3%). Тау-кен өндіру өнеркәсібінде АҚШ доллары басым (64,2%). 2020 жылғы 1-тоқсанда теңгені көлік және қойма өнеркәсібіндегі кәсіпорындар көбірек қолданды (19,0%).

6-график. Теңгенің АҚШ долларына бағамының өзгеруінің кәсіпорындардың қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

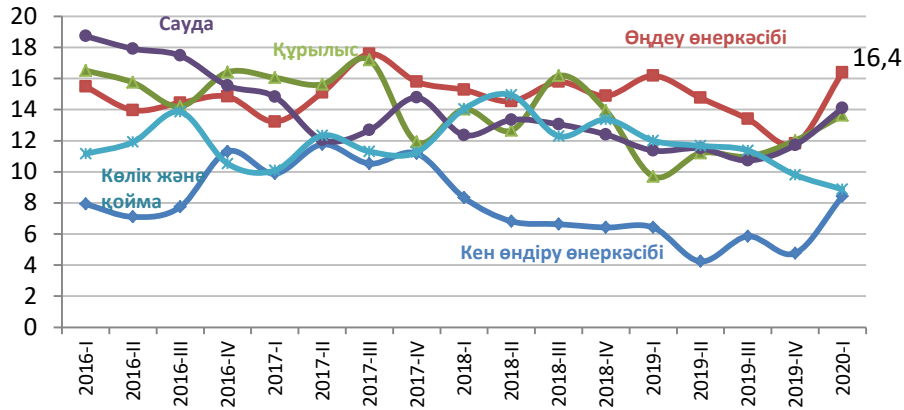
7-график. Теңгенің Ресей рубліне бағамының өзгеруінің кәсіпорындардың қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

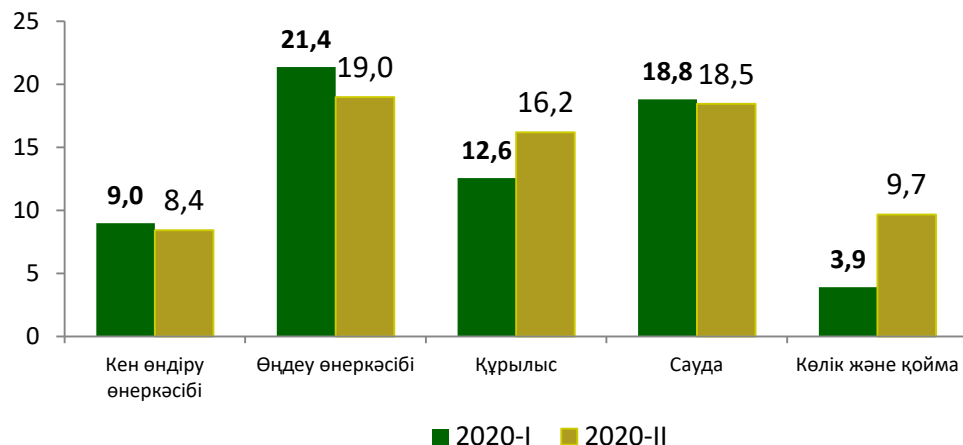
Кәсіпорындардың мәліметтері бойынша, 2020 жылдың 1-тоқсанында теңгенің **АҚШ долларына** шаққандағы теріс әсері қарастырылып отырған барлық салалар үшін өсті. Жалпы алғанда теңгенің **ресей рубліне** теріс әсері азайды. Бағам өзгерісінің әсерінің ең төмен кері ықпалы кен өндіру саласына тисе, ең көп кері ықпалы өңдеу өнеркәсібі мен көлік және қоймалау салаларына тиді.

* ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

8-график. Банктік кредиттеудің шарттары тиімсіз кәсіпорындардың үлесі, %

9-график. 2019ж. 4-тоқсанда және 2020ж. 1-тоқсанда несие алуға ниетті бар кәсіпорындар, %

1-кесте. Кредиттеудің орташа мөлшерлемесі, %

	Теңгемен		Шетел валютасымен	
	нақты	қол жетімді	нақты	қол жетімді
Кен өндіру өнеркәсібі	12,1	4,6	4,2	2,6
Өңдеу өнеркәсібі	10,9	5,9	6,6	2,8
Құрылыс	13,2	5,3	6,9	2,4
Сауда	12,8	6,6	6,5	3,2
Көлік және қойма	11,5	4,1	3,8	2,0

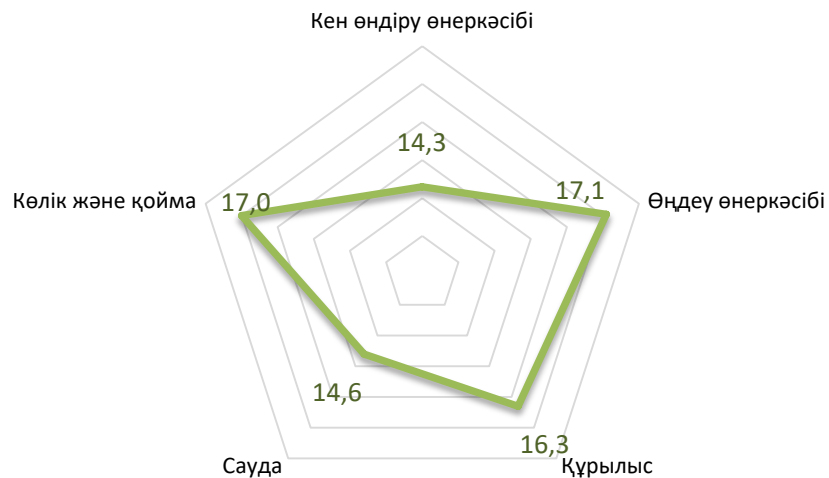
2020 жылдың 1-тоқсанында банктердің кредиттеу шарттары көлік және қоймалау саласынан басқа барлық салалар үшін нашарлады. Кредиттеу шарттары қолайсыз кәсіпорындардың ең көп саны өндіріс саласына жатады (16,4%). Аз бөлігі құрылыс және сауда саласындағы кәсіпорындарға жатады. Тау-кен өнеркәсібінде және көлік және сақтау саласында олардың үлесі одан да төмен.

Теңгемен және шетел валютасында алынған кредиттер бойынша ең жоғары пайыздық мөлшерлемелер* құрылыс саласында орын алды (13,2% және 6,9%, сәйкесінше).

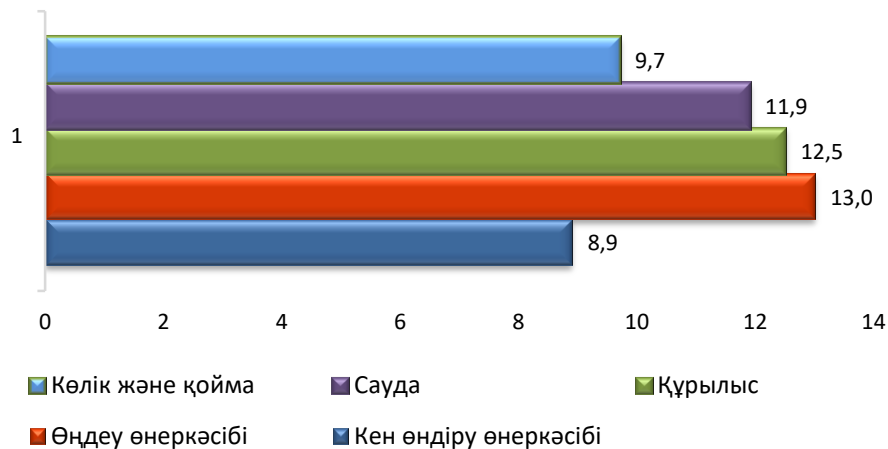
2020 жылдың 1-тоқсанында несие алуға ниетті кәсіпорындардың үлесі ең көп өңдеу өнеркәсібінде және сауда саласында ең төмен үлесі көлік және қойма саласында (3,9%).

Қарыз алуға ниет білдірген кәсіпорындардың ең көп үлесі 2020 жылғы 2-тоқсанда өңдеу және сауда (тиісінше 19,0% және 18,5%), ал ең азы тау-кен өнеркәсібінде (8,4%).

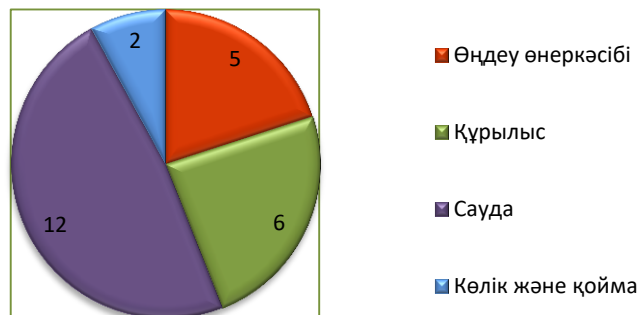
10-график. Орташа* өлшенген несиелік жүктеме **,%,

11-график. Банк несиелері бойынша мерзімі өткен * қарызы бар кәсіпорындардың үлесі, %**

12-график. Несие беруге теріс шешім шыққан кәсіпорындар саны

2020 жылдың 1-тоқсанында тау-кен өндіру өнеркәсібіндегі орташа несиелік жүктеме басқа салаларға қарағанда төмен болды. Тау-кен өнеркәсібінде өнімді сатудан түскен кірістің орташа есеппен 14,3% қарызды өтеуге кетеді. Бұл көрсеткіштің ең жоғары мәні өңдеу өнеркәсібінде және көлік және сақтау саласында байқалды (17,1% және 17,0% сәйкесінше).

Банк несиелері бойынша мерзімі өткен (90 күннен астам) қарызы бар кәсіпорындардың ең үлкен үлесі өңдеу өнеркәсібінде (13,0%) тіркелді.

2020 жылдың 1-тоқсанында қарастырылып отырған салалардың ішінен 25 кәсіпорынға несие беруден бас тартылды, олардың жартысына жуығы сауда кәсіпорындарына (12 кәсіпорын) тиесілі. Кен өндіру өнеркәсібінде мұндай кәсіпорындар жоқ.

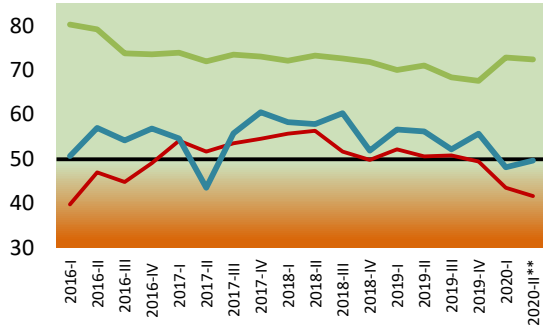
* Орташа есептелген арифметикалық мән- бұл кәсіпорындардың үлесімен өлшенген интервалдың орташа мәні *

** Ай сайынғы төлем / өнімді сатудан түскен кіріс * 100

*** 90 күннен астам

Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау: Сұраныс және бағаларға шолу

13-график. Кен өндіру өнеркәсібі, ДИ*

14-график. Өңдеу өнеркәсіп, ДИ

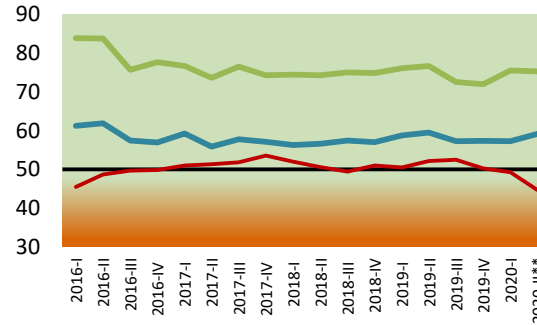

График 15. Құрылыс, ДИ

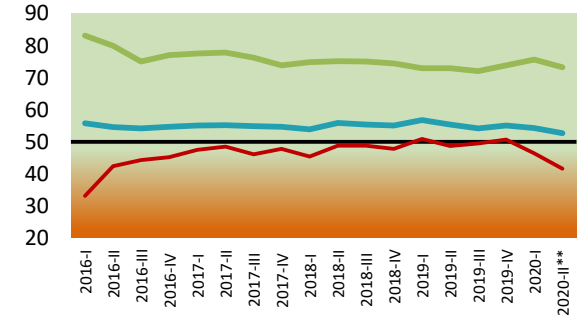
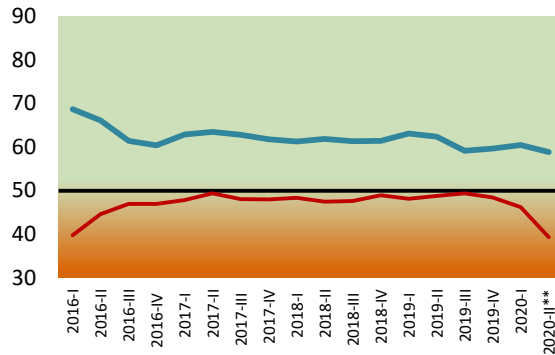
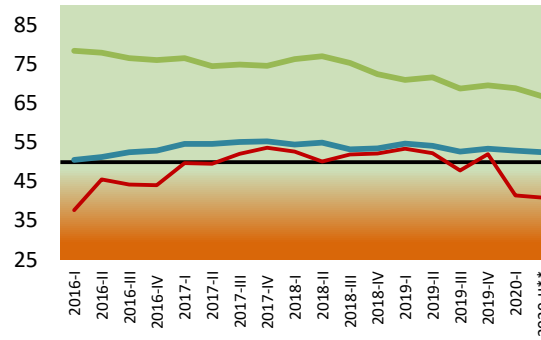

График 16. Сауда, ДИ

17-график. Көлік және қойма, ДИ

— Сұраныс

— Дайын өнім бағасы

— Шикізаттар бағасы

2020 жылдың 1-тоқсанында дайын өнімге деген сұраныс қарастырылып отырған барлық салаларда төмендеді, ДИ төмендеу аясына өтті.

Сұраныстың ең аз төмендеуі өңдеу өнеркәсіп саласында, ал ең көп төмендеуі - кен өндіру өнеркәсібі мен көлік және қоймалау саласында орын алды.

2020 жылдың 2 тоқсанында барлық саланың кәсіпорындары сұраныстың одан әрі төмендеуін күтеді.

2020 жылғы 1-тоқсанда **дайын өнім бағасының төмендеуі** тек кен өндірісі саласында байқалды, онда ДИ құлдырау аймағына өтті. 2020 жылғы 2-тоқсанда өңдеуші өнеркәсіпті қоспағанда, қарастырылып отырған барлық салалардың кәсіпорындары **дайын өнімге сұраныстың күтілетін азаюы және шикізат бағасының өсу қарқынының төмендеуі** салдарынан өндірілетін өнім бағасының өсу қарқынын біршама төмендетуді жоспарлауда.

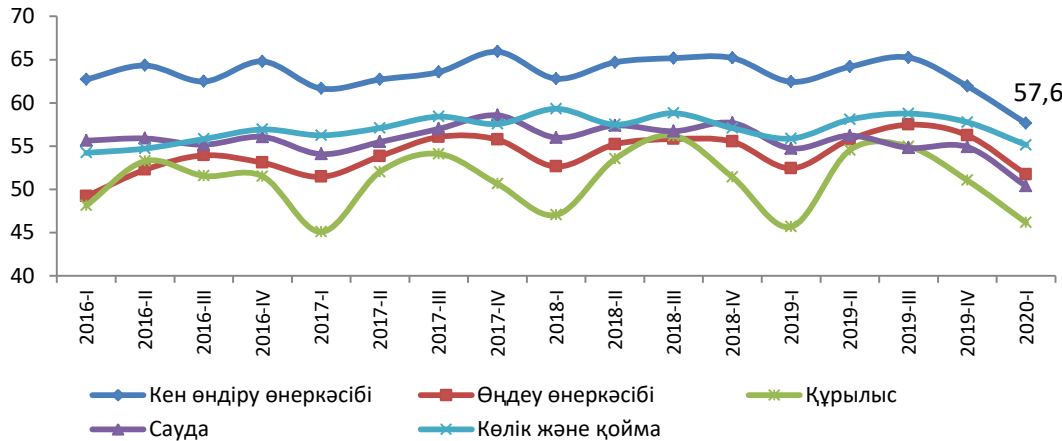
* – ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

** - 2020 жылдың 2-ші тоқсаны үшін кәсіпорындардың күтулері келтірілген.

Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау:

Өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі

18-график. Салалар бойынша өндірістік қуаттардың орташа алынған жүктемесі*, %

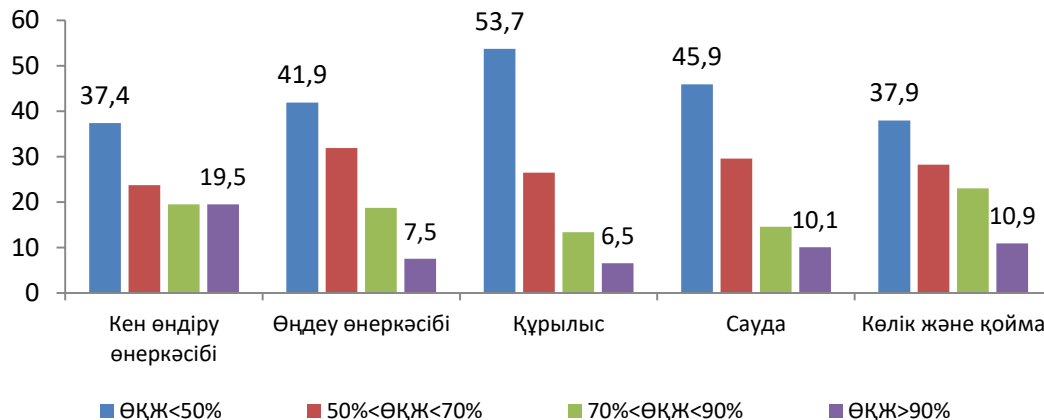
2020 жылдың 1-тоқсанында барлық қарастырылып отырған салаларда **өндірістік қуат жүктемесінің** (ӨҚЖ) төмендеуі орын алды.

Өткен тоқсанда өндірістік қуатты барынша жүктеген (ӨҚЖ>=90%) кәсіпорындар **тау-кен өнеркәсібінде** басқа салаларға қарағанда басымырақ болды (19,5%). Бұндай кәсіпорындардың үлесі құрылыс саласында әлдеқайда төмен (6,5%).

Құрылыс (53,7%) саласы кәсіпорындарының көпшілігінің өндірістік қуатты жүктеу деңгейі 50%-дан төмен.

Нәтижесінде орташа өндірістік қуаттарды пайдаланудың ең жоғары деңгейі **тау-кен өнеркәсібінде** сақталып отыр (57,6%). **Құрылыс саласы** өндірістік потенциалын ең аз қолданатын салалар болып қалып отыр. Бұл ретте, құрылыс саласындағы ӨҚЖ динамикасының құбылмалылығы саланың маусымдық факторларға тәуелділігімен байланысты болғанымен түсіндіріледі.

19-график. Өндірістік қуат жүктемесінің 2020 жылғы 1-тоқсандағы деңгейі, кәсіпорындар үлесі %-бен

* Орташа арифметикалық салмақтанған өлшем – өндірістік қуаттар жүктемесінің деңгейі туралы сұраққа берілген жауаптар үлесі бойынша салмақтанған интервалдың орташа мәні.

Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау: Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

2-кесте. Негізгі көрсеткіштердің медианалақ мәні*

	АӨК	ЖТҚК	ААК	СР**	ӨҚК	ААҚҰ, %
Кен өндіру өнеркәсібі	1,37	1,34	0,14	40,5	0,46	49,3
Өңдеу өнеркәсібі	1,29	1,29	0,19	18,6	0,36	58,5
Құрылыс	1,00	1,10	0,16	16,8	0,22	65,4
Сауда	1,13	1,19	0,35	18,9	0,20	82,4
Көлік және қойма	1,11	1,49	0,16	29,2	0,43	29,5

Кәсіпорындардың қаржы-шаруашылық қызметінің негізгі көрсеткіштері 2020 жылғы 1-тоқсанда былайша қалыптасты:

- кен өндіру және өңдеуші өнеркәсіп кәсіпорындарының өтімділігі ең жоғары болып табылады (АӨК = 1,37 және 1,29 сәйкесінше);
- төлем қабілеттілігі ең жоғары болып көлік және тасымалдау саласының кәсіпорындары табылады (ЖТҚК = 1,49);
- іскерлік белсенділік сауда саласында басқаларына қарағанда айтарлықтай жоғары (ААК = 0,35);
- тау-кен өндіру өнеркәсібі саласының кәсіпорындарының рентабельділігі ең жоғары (СР=40,5%), ең төмен көрсеткіш – құрылыс саласында (СР=16,8%);
- инвестициялауды меншікті қаражаттың есебінен қаржыландыру мүмкіндігі тау-кен өндіру мен көлік және тасымалдау саласының кәсіпорындарында жоғарырақ (ӨҚК=0,46 және 0,43 сәйкесінше);
- сауда және құрылыс саласы кәсіпорындарының активтерінің басым бөлігі айналым қаражаты болып табылады (ААҚҰ = 82,4% және 65,4%, сәйкесінше).

3-кесте. Қаржылық көрсеткіштердің сипаттамалары

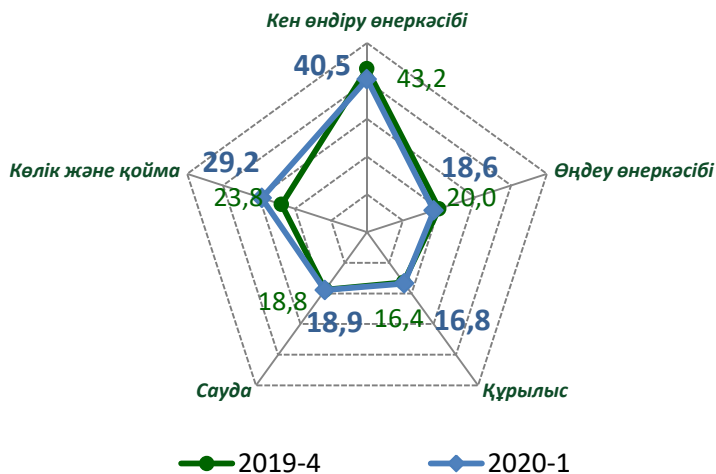
	Есептеу формуласы	Қысқаша сипаттама
АӨК (ағымдағы өтімділік коэффициенті)	Ағымдағы активтер/Қысқа мерзімді міндеттемелер	Компанияның ағымдағы міндеттемелерді (қысқа мерзімді) айналым активтері есебінен ғана өтеу қабілеттілігін сипаттайды. Көрсеткіш неғұрлым жоғары болса, кәсіпорынның төлем жасауға қабілеттілігі солғұрлым жақсы болады. Норматив 1,2-2.
КОП (жалпы төлем жасау қабілеттілік коэффициенті)	Активтер/Міндеттемелер	Кәсіпорынның барлық міндеттемесін (қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді) оның барлық активімен өтеу қабілеттілігін көрсетеді.
ААК (активтердің айналымдылық коэфф-і)	ӨСТ/Активтер <i>ӨСТ – өнімді сатудан түскен түсім</i>	Активтерді пайдалану қарқындылығын (айналым жылдамдығын) көрсетеді. Кәсіпорынның іскерлік белсенділігінің көрсеткіштері ретінде пайдаланылады.
СР (сату рентабельділігі)	(ӨСТ-ӨӨҚ)/ӨСТ <i>ӨӨҚ – өнімнің өзіндік құны</i>	Ұйым түсімінің қандай бөлігі пайданы (салық салынғанға дейінгі) құрайтынын көрсететін ұйым қызметінің қаржылық нәтижелілігінің көрсеткіші
ӨҚК (өзін-өзі қаржыландыру деңгейі)	МК/(МК+Міндеттемелер) <i>МК – меншікті капитал</i>	Меншікті инвестициялық қаражаттың инвестициялауға қажетті жалпы қаражатқа қатынасы
ААҚҰ (активтегі айналым қаражатының үлесі)	Қысқа мерзімді активтер/Активтер*100	Баланстың жалпы өтімділігін бағалауға мүмкіндік береді

*Орташа деңгейдің экстремалдық мәндердің әсеріне байланысты болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

** Пайыздар, салықтар және амортизация төлемдері бойынша шығыстар шегерілгенге дейінгі сату рентабельділігі

Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау: Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

20-график. Сатудың орташа рентабельділігі *, %

21-график. Сату рентабельділігінің динамикасы*, %

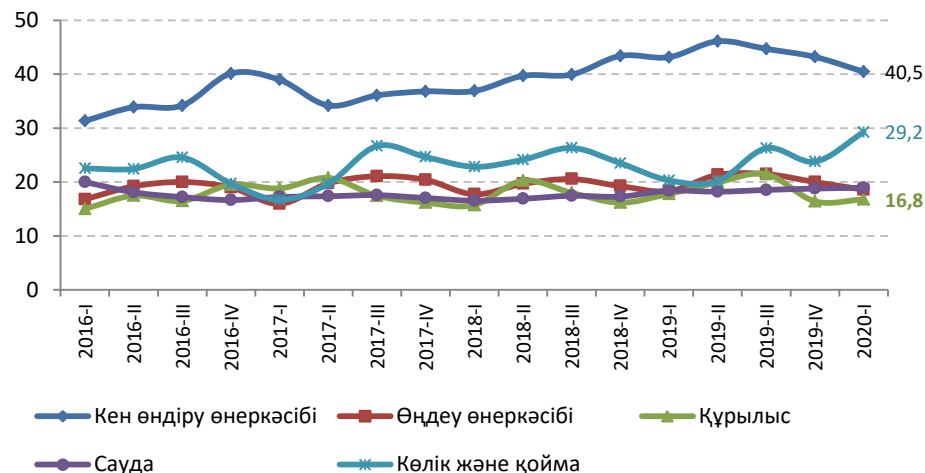
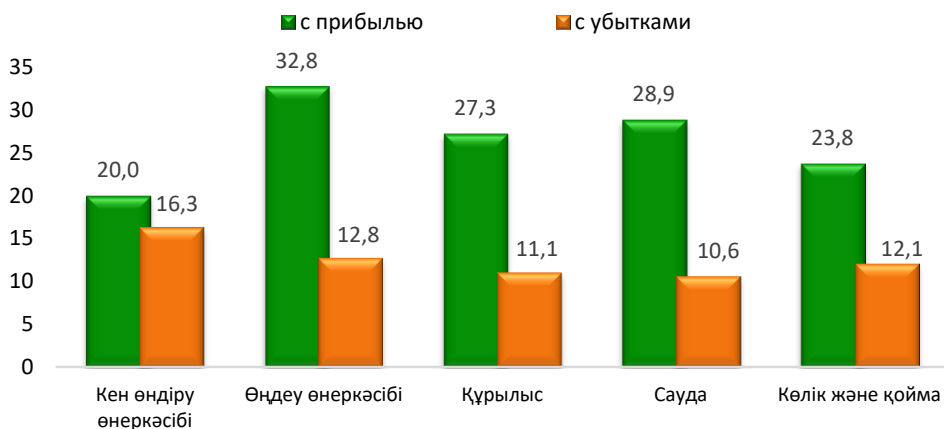

График 22. Қаржы жылын кіріс / шығыспен жабуды жоспарлаған кәсіпорындардың үлесі, %

2020 жылдың 1-тоқсанында сату рентабельділігі (пайыздар, салықтар және амортизация төлемдері бойынша шығыстар шегерілгенге дейінгі) көлік және тасымалдау саласынан басқа қарастырылып отырған салалардың бәрінде төмендеді. Көрсеткіш кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі салаларында айтарлықтай төмендеді.

Кәсіпорындардың деректері бойынша ең жоғары рентабельділік тау-кен өндіру өнеркәсібінде: орташа медианалық рентабельділік бұл салада 2020 жылғы 1-тоқсанда 40,5%-ды құрады, ал құрылыс саласында көрсеткіш айтарлықтай төмен болды (16,8%).

Тау-кен өндіру өнеркәсібінде қаржы жылын кірістермен аяқтауды жоспарлаған кәсіпорындардың ең аз үлесі (20,0%), ал ең үлкен үлесті жылмен шығындармен аяқтау жоспарлап отыр (16,3%). Қалған кәсіпорындар қаржы жылын теңдестірілген бюджетпен жабуды жоспарлап отыр (іс жүзінде пайда немесе шығынсыз).

* Орташа деңгейдің экстремалдық мәндердің әсеріне байланысты болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау:

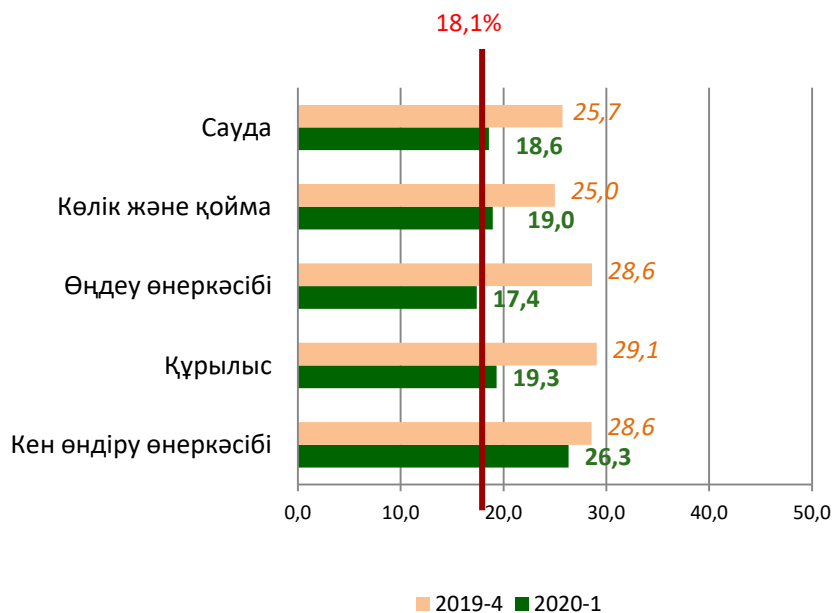
Салалардағы борыштық ауыртпалық

Банк секторынан тыс, яғни жеткізушілермен, мердігерлермен, тапсырыс берушілермен, сатып алушылармен және т.с. өзара есеп айырысуға байланысты мерзімі өткен берешекке қатысты ахуал біршама жақсарды. Экономика бойынша мерзімі өткен (90 күннен астам) **дебиторлық берешегі** бар кәсіпорындар үлесі барлық салалар бойынша төмендеді.

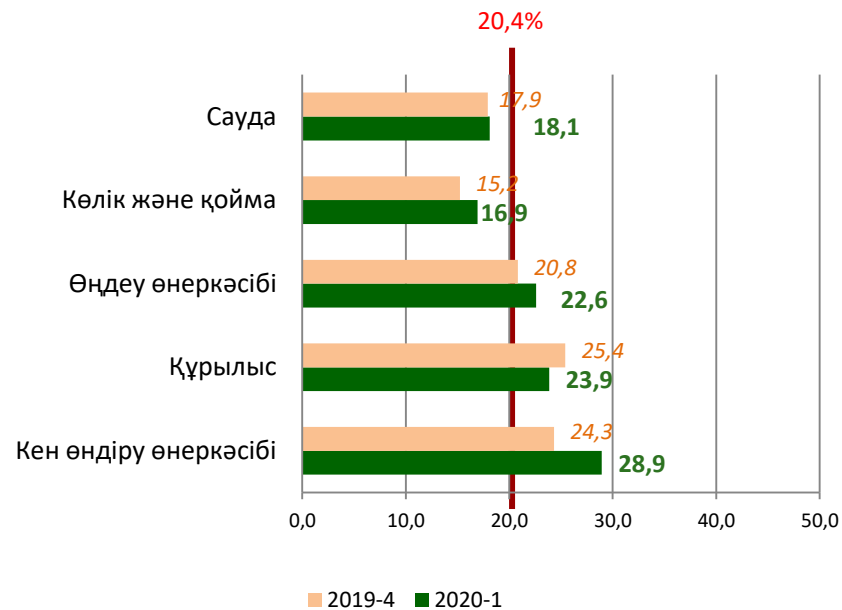
Дебиторлық берешегі бар кәсіпорындар үлесі, экономика бойынша орташа шамамен – 18,1%, ал мерзімі өткен **кредиторлық берешегі** бар кәсіпорындар үлесі 20,4%-ды құрады. Мерзімі өткен дебиторлық берешегі бар кәсіпорындардың ең көп үлесі тау-кен өндіру өнеркәсібінде (26,3%), ал басқа салаларда 20% төмен. Мерзімі өткен кредиторлық берешегі бар кәсіпорындар үлесі көлік және тасымал саласы, тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібінде жоғарылады.

Сауалнамаға қатысқан кәсіпорындардың 9,2%-ы дебиторлық берешекті өтеуде қиындықтарға тап болғанын атап өткен жөн. Саудада бұл көрсеткіш 12,4%, өңдеу өнеркәсібінде - 9,1%, көлік және сақтау саласында - 6,9%, құрылыста - 6,0%, тау-кен өнеркәсібінде - 3,7% құрайды.

23-график. Мерзімі өткен дебиторлық берешек (%)

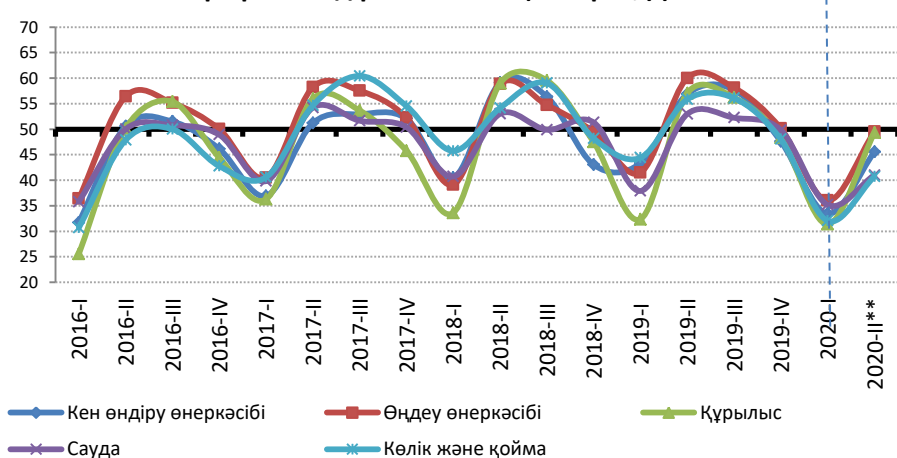

24-график. Мерзімі өткен кредиторлық берешек (%)

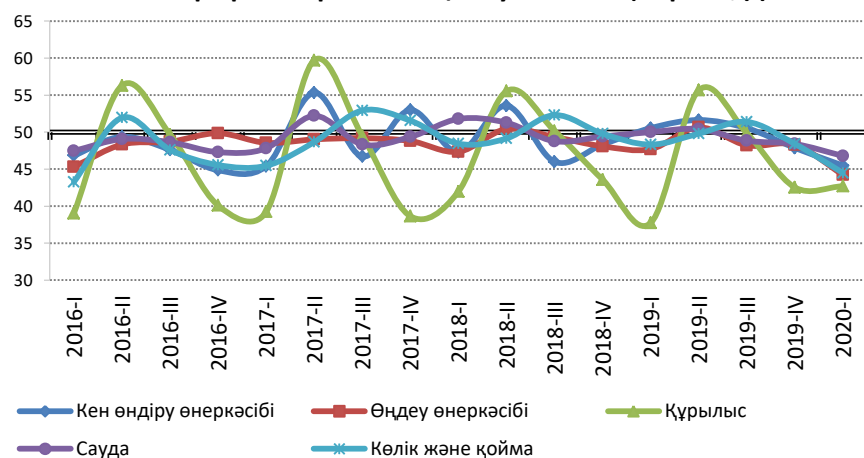

Кәсіпорындар қызметінің нақты көрсеткіштерін бағалау: Еңбекақы мен жұмыспен қамту

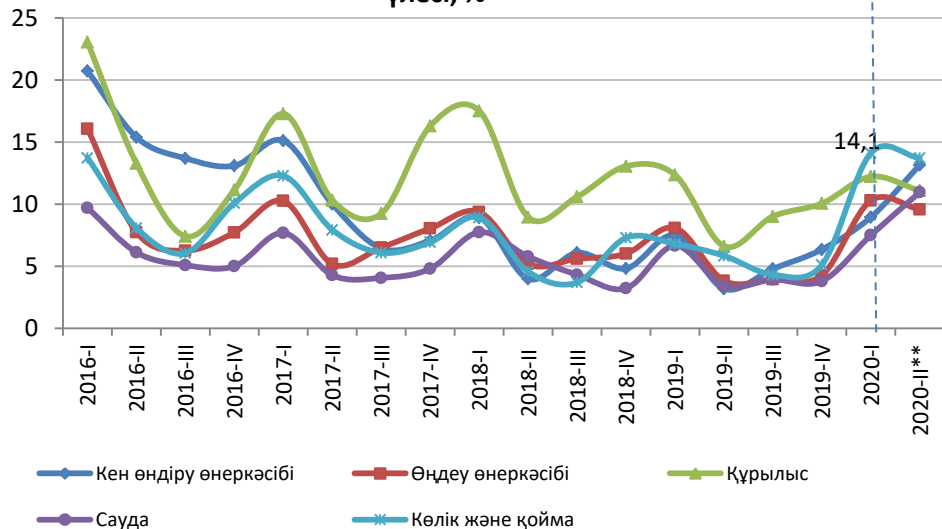
25-график. Өндіріс көлемінің өзгерісі, ДИ %

26-график. Жұмыспен қамту санының серпіні, ДИ *

27-график. Орташа жалақыны төмендеткен кәсіпорындардың үлесі, %

Кәсіпорындардың өндірістік қуаттарын пайдалану деңгейінің едәуір төмендеуі нәтижесінде 2020 жылдың 1-тоқсанында қарастырылып отырған барлық салалардағы өндіріс көлемі айтарлықтай төмендеді. Тұтастай алғанда экономикада өндіріс көлемі, ДИ 2016 жылғы 1-тоқсан деңгейіне дейін төмендеді (экономикадағы ДИ 35,9 дейін төмендеді). Бұрын маусымдық 35-ке дейін төмендеу тек құрылысқа тән болған. Соңғы тоқсанда ДИ-дің маусымдық төмендеуі тұтастай экономикада 46,3 болады деп күтілді.

2020 жылдың 2-тоқсанында өндіріс көлемінің маусымдық өсуіне байланысты жақсару күтілуде. Алайда, ДИ құлдырау аймағында қалады. Бұл жағдай жалақы мен кәсіпорындардағы жұмысқа орналасуға әсер етті. Орташа жалақыларын төмендеткен кәсіпорындардың үлесі күрт өсті, әсіресе көлік және қойма өнеркәсібінде (14,1%). Қарастырылып отырған барлық салалардағы жұмысшылар санының азаюы байқалды.

* ДИ, диффузиялық индекс, 50 деңгейінен қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің оң (теріс) әсер етуі соншалықты, 50 деңгейі әсер етудің болмағанын білдіреді

** Графиктер кәсіпорындардың 2020 жылдың 2-ші тоқсанындағы параметрді өзгертеді деген үміттерін көрсетеді

- **Бәсекелестіктің ең жоғары дәрежесі** сауда саласында.
- Кәсіпорындардың көпшілігі бизнесті жүргізуді шектейтін негізгі фактор ретінде **Қазақстан экономикасының жағдайын** атайды.
- Кәсіпорындардың мәліметтері бойынша, 2020 жылдың 1-тоқсанында теңгенің **АҚШ долларына** шаққандағы теріс әсері қарастырылып отырған барлық салалар үшін өсті. Жалпы алғанда теңгенің **ресей рубліне** теріс әсері азайды. Бағам өзгерісінің әсерінің ең төмен кері ықпалы кен өндіру саласына тисе, ең көп кері ықпалы өңдеу өнеркәсібі мен көлік және қоймалау салаларына тиді.
- **Өндірістік қуаттардың ең жоғары жүктемесі** тау-кен өндіру өнеркәсібінде.
- 2020 жылдың 1-тоқсанында дайын өнімге деген сұраныс қарастырылып отырған барлық салаларда төмендеді, ДИ төмендеу аясына өтті. Сұраныстың ең аз төмендеуі өңдеу өнеркәсіп саласында, ал ең көп төмендеуі - кен өндіру өнеркәсібі мен көлік және қоймалау саласында орын алды. 2020 жылдың 2 тоқсанында барлық саланың кәсіпорындары сұраныстың одан әрі төмендеуін күтеді.
- Тау-кен өндіру өнеркәсібінде **сату рентабельділігі** басқа салаларға қарағанда жоғары.
- **Дебиторлық берешегі** бар кәсіпорындар үлесі барлық салалар бойынша төмендеді.
- Қарастырылып отырған барлық салаларда **орташа жалақыны** және **жұмыскерлер санын төмендеткен** кәсіпорындардың үлесі артты.